

Sygn. akt IV U 221/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2016 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 4 lutego 2016 r. Nr (...)

w sprawie M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo M. R. do emerytury od dnia 1 stycznia 2016 r.

Sygn. akt: IV U 221/16 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 4 lutego 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił M. R. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 25-letni okres ubezpieczenia. Organ rentowy podniósł, że udowodniony przez ubezpieczonego okres ubezpieczenia to 24 lata, 2 miesiące i 15 dni i do okresu tego nie zaliczono okresu od 1 stycznia 1972r. do 30 września 1974r., kiedy to – wg oświadczenia ubezpieczonego – miał on pracować w gospodarstwie rolnym dziadków. Organ rentowy wskazał, że ze zgromadzonej dokumentacji wynika, iż w okresie nauki w szkole ponadpodstawowej ubezpieczony mieszkał na stacji poza miejscem zameldowania. W tych okolicznościach nie można uznać, aby jego praca miała znaczący wpływ na funkcjonowanie tego gospodarstwa.

Odwołanie od w/w decyzji złożył M. R. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał m.in., że do okresu ubezpieczenia wymaganego do nabycia emerytury należy doliczyć okresy jego pracy w gospodarstwie rolnym dziadków i rodziców po ukończeniu 16. roku życia ,tj. od 11 grudnia 1971r. do 31 sierpnia 1972r., od 1 lipca 1973r. do 31 sierpnia 1973r. oraz od 1 lipca 1974r. do 31 sierpnia 1974r. Podniósł, że po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczał do szkoły ponadpodstawowej w G., która oddalona była od miejsca jego zamieszkania o 17 km. W roku szkolnym 1971/1972 z uwagi na wzmożony nakład prac oraz brak odpowiedniej ilości

domowników mogących pracować w gospodarstwie rolnym zamieszkiwał w rodzinnym gospodarstwie w A., skąd codziennie dojeżdżał do szkoły. Po powrocie zaś ze szkoły – po 6-7 godzinach – przebierał się w ubranie robocze i po posiłku przystępował do pracy w gospodarstwie rolnym i pracę tę wykonywał do godzin wieczornych. Wykonywał wszystkie prace polowe, a także prace przy obrządki zwierząt oraz inne prace odpowiednie do pory roku. W ten sposób pracował od 10 grudnia 1971r. ,tj. od ukończenia 16 roku życia do końca roku szkolnego 1971/1972r., a także przez wakacje 1972r. W kolejnych latach szkolnych: 1972/1973 i 1973/1974 zamieszkiwał na stacji w miejscowości, w której znajdowała się szkoła, ale wszystkie dni wolne od nauki w szkole ,tj. wakacje, ferie zimowe i świąteczne, a także soboty i niedziele spędzał w domu rodzinnym i pracował w gospodarstwie rolnym. Dlatego w/w okresy powinny być zaliczone do okresu wymaganego do nabycia emerytury (odwołanie k.1-9 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowieź organu rentowego na odwołanie k.10-12 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. R. w dniu (...) ukończył 60-ty rok życia. W dniu 21 stycznia 2016r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek o emeryturę z 21 stycznia 2016r. k.1 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lata, 2 miesiące i 15 dni, z czego okresy składkowe stanowią 18 lat, 1 miesiąc i 26 dni, a okresy nieskładkowe 6 lat i 19 dni. Ponadto organ rentowy ustalił, że do dnia 1 stycznia 1999r. ubezpieczony osiągnął staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 17 lat, 1 miesiąca i 26 dni (zaświadczenie (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. z 30 listopada 2015r. o wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach k.19 akt emerytalnych).

Z uwagi na brak wymaganego ustawą 25-letniego okresu ubezpieczenia decyzją z 4 lutego 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 4 lutego 2016r. k.24 akt emerytalnych).

Ubezpieczony urodził się w dniu (...) w B., w województwie (...). Od urodzenia mieszkał z rodzicami we wsi A. gmina G. powiat B. w domu dziadków ze strony matki. Dziadkowie ubezpieczonego – S. i P. małż. C. oraz rodzice ubezpieczonego S. i N. małż. R. byli rolnikami i wspólnie prowadzili gospodarstwo rolne położone we wsi A. o powierzchni 8,29 ha. Od II połowy lat 40-tych XX wieku do 4 grudnia 1980r. właścicielami przedmiotowego gospodarstwa rolnego byli w/w dziadkowie ubezpieczonego, a od 5 grudnia 1980r. właścicielami gospodarstwa stali się rodzice ubezpieczonego (pismo Wójta Gminy G.-I. z 9 października 2015r. oraz umowa z 5 grudnia 1980r. o przekazaniu własności i posiadania gospodarstwa rolnego z dziadków na rodziców ubezpieczonego k.16-17 akt emerytalnych oraz poświadczenie zameldowania ubezpieczonego z 9 października 2015r. k.18 akt emerytalnych). W gospodarstwie rolnym uprawiane było zboże, ziemniaki, buraki oraz prowadzona była hodowla następujących zwierząt: krów w ilości 7-8 sztuk jednocześnie, trzody chlewnej – w ilości co najmniej kilkunastu sztuk jednocześnie, owiec – w ilości od 20 do 30 sztuk jednocześnie, drobiu. W gospodarstwie hodowane były również konie w ilości 3-4 sztuk jednocześnie. Dziadkowie i rodzice ubezpieczonego zajmowali się wyłącznie pracą w gospodarstwie rolnym. W czerwcu 1970r. ubezpieczony ukończył szkołę podstawową i od września 1970r. rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w G., oddalonym od rodzinnej wsi ubezpieczonego o około 17 km. W pierwszym roku nauki w liceum ,tj. w roku szkolnym 1970/1971 ubezpieczony zamieszkiwał w internacie szkolnym. W drugim roku nauki w liceum ,tj. w roku szkolnym 1971/1972 ubezpieczony zamieszkiwał w domu rodzinnym w A. i codziennie dojeżdżał do szkoły autobusem (...), a po zajęciach tym samym środkiem lokomocji wracał do domu. Droga w jedną stronę zajmowała ubezpieczonemu około 30 minut. Lekcje w szkole trwały od godziny 8 do godziny 14-15 i po ich zakończeniu ubezpieczony wracał do domu najpóźniej o godzinie 16. W trakcie drugiej klasy liceum - w dniu 10 grudnia 1971r. ubezpieczony ukończył 16. rok życia. W tym czasie ,tj. od 10 grudnia 1971r. do końca roku szkolnego 1971/1972, a także przez wakacje 1972r. ,tj. do 31 sierpnia 1972r. (łącznie 8 miesięcy i 21 dni) ubezpieczony stale – codziennie pracował w rodzinnym gospodarstwie rolnym. Pracę tę wykonywał po powrocie ze szkoły przez co najmniej 4 godziny dziennie do godzin wieczornych (godziny 20-21). W okresie zimowym ubezpieczony pomagał przy wieczornym obrządki zwierząt – przygotowywał paszę i podawał ją zwierzętom. Ponadto przygotowywał drewno na opał i do parnika. W okresie

jesiennym – do października-listopada, a także w okresie wiosny do stałych obowiązków ubezpieczonego należało wypasanie krów i owiec. Ubezpieczony pomagał również w pracach polowych – przy oraniu, bronowaniu, wysiewie zbóż, sadzeniu warzyw, a w okresie wakacyjnym przy sianokosach i żniwach. W wakacje ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym od rana do wieczora. Ubezpieczony był bardzo dobrym uczniem. Przez okres nauki w trzeciej i czwartej klasie liceum mieszkał na stacji w G., a w dniu 7 czerwca 1974r. uzyskał świadectwo dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego w G., przy czym z egzaminu z przedmiotów maturalnych uzyskał oceny bardzo dobre (duplikat świadectwa dojrzałości i zaświadczenie Zespołu Szkół w G. z 4 listopada 2015r. k.13-15 akt emerytalnych). Z uwagi na zamieszkiwanie w trakcie roku szkolnego 1972/1973 oraz 1973/1974 na stacji, w tym czasie ubezpieczony nie pracował stale w gospodarstwie rolnym, choć z uwagi na bliską odległość rodzinnej wsi A. (17 km) w razie pilnej potrzeby jeździł do domu i pomagał w pracy w gospodarstwie rolnym. Wakacje 1973r. (2 miesiące) oraz wakacje po ukończeniu liceum - od 8 czerwca 1974r. do 30 września 1974r. (3 miesiące i 23 dni) ubezpieczony spędził w rodzinnym domu i pracował w gospodarstwie rolnym. Od 1 października 1974r. ubezpieczony rozpoczął studia medyczne na Akademii Medycznej w B.. Ubezpieczony ma o 3 lata młodszego brata, który w rozpatrywanym okresie mieszkał z rodzicami we wsi A. i w dacie ukończenia przez ubezpieczonego 16. roku życia uczył się w szkole podstawowej (zeznania świadków: A. K. k.40v akt sprawy i B. K. k.48v akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.51-52 akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. R. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat. Poza sporem pozostawało, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek oraz spełnił przesłankę stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, a ponadto jako członek otwartego funduszu emerytalnego złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa (k.2 akt emerytalnych). W odniesieniu do przesłanki 25-letniego stażu ubezpieczenia ubezpieczony podnosił, że wykazane przez niego okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 24 lata, 2 miesiące i 15 dni powinny być uzupełnione okresem pracy w gospodarstwie rolnym dziadków i rodziców od ukończenia 16. roku życia ,tj. od 10 grudnia 1971r. do końca wakacji 1972r. ,tj. do 31 sierpnia 1972r. (8 miesięcy i 21 dni), a następnie w okresie wakacji 1973r. (2 miesiące) i w okresie wakacji po ukończeniu liceum a przed podjęciem studiów medycznych (od 8 czerwca 1974r. do 30 września 1974r. - 3 miesiące i 23 dni). Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Z

przedstawionych wyżej ustaleń Sądu opartych na wiarygodnych dowodach z dokumentów, a także na zeznaniach świadków – (...) oraz spójnych zeznaniach ubezpieczonego wynika, że wszystkie okresy wakacyjne przypadające po ukończeniu przez ubezpieczonego 16. roku życia a przed podjęciem przez niego studiów wyższych (a zatem w roku 1972, 1973 i 1974), ubezpieczony będący uczniem liceum ogólnokształcącego spędzał w domu rodzinnym i w okresach tych stale – codziennie pomagał rodzicom oraz dziadkom w pracy w gospodarstwie rolnym. Za okres stałej pracy w gospodarstwie rolnym uznać należy również okres do końca roku szkolnego 1971/1972, poczynając od 10 grudnia 1971r., kiedy to ubezpieczony ukończył 16 lat. Wskazany okres przypadał na drugi rok nauki ubezpieczonego w liceum, kiedy to ubezpieczony nie mieszkał ani w internacie szkolnym, ani na stacji i jako dorastający chłopak pomagał dorosłym członkom rodziny w pracy w gospodarstwie rolnym. W ocenie Sądu biorąc pod uwagę areal gospodarstwa (ponad 8 ha) i prowadzoną w nim uprawę roślinną oraz dużą (co do rodzaju i ilości) hodowlę zwierząt nie może być wątpliwości co do realnej potrzeby świadczenia przez ubezpieczonego pomocy w pracy w gospodarstwie rolnym. Przy ocenie tej należy również uwzględnić, że we wskazanym okresie (początek lat 70-tych ubiegłego wieku) gospodarstwa rolne były nie zmechanizowane, a z zeznań ubezpieczonego wynika ponadto, że okresie tym jego rodzinna wieś nie była jeszcze zelektryfikowana. W przekonaniu Sądu nie może być wątpliwości, że odległość z miejsca zamieszkania ubezpieczonego do miejscowości, w której znajdowała się szkoła nie była tego rodzaju (17 km), aby ubezpieczony nie mógł codziennie dojeżdżać do szkoły i wracać z niej do domu i aby po szkole nie dysponował czasem na wykonanie pracy w gospodarstwie w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie, skoro najpóźniej wracał do domu o godzinie 16. W swojej ocenie Sąd uwzględnił również to, że ubezpieczony był uczniem liceum ogólnokształcącego i jak wynika ze świadectwa dojrzałości osiągał bardzo dobre wyniki w nauce. Rodzaj szkoły z pewnością wymagał od ubezpieczonego czasu na naukę również po lekcjach. Fakt, że przez trzy z czterech lat nauki w liceum (w tym przez dwa ostatnie lata), ubezpieczony mieszkał bądź to w internacie, bądź to na stacji pokazuje również, że nauka była dla ubezpieczonego ważna i przygotowywał się on do dalszej nauki na studiach medycznych. Jednakże okoliczność ta nie podważa ustalenia, że okresie nauki w 2. klasie liceum, kiedy to zamieszkiwał w domu, ubezpieczony stale pracował w gospodarstwie rolnym. Ubezpieczony wskazał, że starał się godzić pracę w gospodarstwie z nauką i np. przy wypasaniu zwierząt zawsze zabierał ze sobą książki, aby móc czytać. Na okoliczność tę zwrócił uwagę również świadek A. K. (zeznania świadka k.40v akt sprawy). W tych okolicznościach, zgodnie z art.10 ust.1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd uznał, że w/w okresy pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym (łącznie ponad 1 rok) podlegają doliczeniu do okresu wymaganego do emerytury, sprawiając że ubezpieczony legitymuje się 25-letnim okresem ubezpieczenia.

Mając to na uwadze Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury od 1 stycznia 2016r. ,tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o świadczenie. Na marginesie wskazać jeszcze należy, że na rozprawie ubezpieczony sprecyzował, że jego odwołanie dotyczy decyzji z 4 lutego 2016r. (inna decyzja w sprawie emerytury nie była przez organ rentowy wydana), a data decyzji wskazana w odwołaniu (29 stycznia 2016r.) jest błędna.